

Opplæring i samisk - fjernundervisning

Utdanningsdirektoratet har svart Fylkesmannen i Rogaland om kommuners og fylkeskommuners plikt til å dekke utgifter til hospiteringsopphold for elever som mottar fjernundervisning i ett av de tre samiske språkene.

TOLKNINGSUTTALELSE 18.02.2011

Gjelder

- Opplæringslova - § 6-2. Samisk opplæring i grunnskolen
- Opplæringslova - § 6-3. Samisk vidaregåande opplæring
- Forskrift til opplæringslova - § 7-1. Alternative opplæringsformer i samisk og finsk

Utdanningsdirektoratet viser til e-post fra Fylkesmannen i Rogaland med spørsmål om kommuners og fylkeskommuners plikt til å dekke utgifter til hospiteringsopphold for elever som mottar fjernundervisning i ett av de tre samiske språkene.

Samiske elevers rett til opplæring i samisk

Samiske elever i grunnskolen som bor utenfor samisk distrikt har rett til opplæring i samisk, jf. opplæringsloven § 6-2 femte ledd. Samiske elever i videregående opplæring har også rett til opplæring i samisk, jf. opplæringsloven § 6-3. Kommunen og fylkeskommunen har her som ellers det økonomiske ansvaret for opplæringen, jf. lovens §§ 13-1 første ledd og 13-3.

Fjernundervisning

Skoleeier har i mange tilfeller ikke personale til selv å kunne tilby opplæring i de samiske språkene. De tilbyr derfor undervisningen i samisk ved hjelp av et fjernundervisningstilbud. Fjernundervisning er en alternativ opplæringsform i samisk, på lik linje med intensivundervisning og særlige leirskoleopphold, fastsatt i forskrift til opplæringsloven § 7-1, jf. lovens § 6-2 femte ledd og § 6-3 første ledd. Fjernundervisning er en tjeneste som tilbys av enkelte samiske skoler og språksentra. Fjernundervisningen er basert på de tre elementene nettlæring, ambulerende lærer/besøkslærer og samlinger. En finner ulike modeller og kombinasjoner av disse elementene. Samlingenes lengde og antall varierer for de samiske språkene og avhengig av elevenes alder.

Skoleeieres ansvar i forbindelse med fjernundervisning

Skoleeier skal oppfylle retten til grunnskoleopplæring og videregående opplæring, jf. opplæringsloven §§ 13-1 og 13-3. Opplæring i samisk utenfor samisk distrikt er en del av retten til grunnopplæring for samiske elever. Utdanningsdirektoratet er imidlertid kjent med at enkelte skoleeiere stiller seg avvisende til å dekke utgifter i forbindelse med hospiteringsopphold som er en del av fjernundervisningstilbudet de tilbyr sine samiske elever. Skoleeier har plikt til å gi opplæring i samisk til samiske elever, jf. opplæringsloven § 6-2 femte ledd og § 6-3 første ledd. Opplæringsplikten kan gjennomføres ved bruk av eget personale, gjennom fjernundervisning eller andre alternative opplæringsformer som er nevnt i forskriften § 7-1. Som en del av fjernundervisningstilbudet i alle de tre samiske språkene, tilbys det hospiteringsopphold ved en samisk skole/språksenter. Dette vil innebære utgifter til reise og opphold for elevene. Omfanget av hospiteringsoppholdet er forskjellig for de tre samiske språkene og skoleeiers utgifter vil avhenge av hvilket samisk språk eleven har valgt. Det er elevene selv som velger hvilket samisk språk de skal ha opplæring i. Skoleeier kan ikke begrense elevenes valgfrihet til å gjelde bare ett eller to av de samiske språkene.

Når skoleeier velger å tilby opplæring i samisk som fjernundervisning må de også dekke alle utgiftene som er knyttet til undervisningen, jf. gratisprinsippet for grunnopplæringen i opplæringsloven §§ 2-15 og 3-1 niende ledd. Dette vil blant annet omfatte teknisk utstyr til å gjennomføre undervisningen ved skolen som kan være videokonferanseutstyr, datamaskin med webkamera etc, jf. opplæringsloven § 9-3. Skoleeiers ansvar vil også omfatte det økonomiske ansvaret i forbindelse med hospiteringsopphold, slik som reise, internatopphold og andre relevante utgifter, jf. opplæringsloven §§ 13-1 og 13-3.

Hjemkommunen/hjemfylket har også ansvaret for elevenes ulykkesforsikring, jf. opplæringsloven § 13-3 b) og forskriften kapittel 8. Elevene har videre rett til vurdering og dokumentasjon av opplæringen og det er hjemkommunen/hjemfylket som har ansvaret for at elevenes rettigheter etter forskriftens kapittel 3 blir oppfylt.

Vår referanse: 2010/4722